ANUL I. No. 5.

UN EXEMPLAR 5 Lei

Mai 1935

REVISTA MEA

Revistă literară critică şi de cultură generală

APARE LUNAR
Anul I. No. 5. — Mai 1935

Director şi Redactor resp.: *MARTA D. RADULESCU*
Cluj, Str. Mico No. 7.

Abonament: 60 Lei anual
Autorităţi: 100 Lei anual
In străinătate dublu

ADMINISTRAŢIA pt. BUCUREŞTI:
Dl S. B. Enache este administrator la *„Revista Mea”*, pentru Capitală şi orice informaţii administrative, precum şi achitări de abonamente se fac prin Dsa.
Str. Popescu 21 Bucureşti III.

Cuvintele Regale

Pentru REVISTA MEA, luna aceasta a fost bogată în mari izbânzi morale, care sunt cu atât mai nepreţuite cu cât nu sunt satisfacţii personale, ci izbânzi ale IDEILOR pentru care luptăm cu orice jertfe. In acest sens trebuiesc considerate că sunt izbânzile *noastre*, ale tuturor care suntem în jurul acestei reviste, militând în slujba aceloraşi idealuri.

Printre ideile formulate încă din primul număr şi în continuu accentuate de fiecare dată sunt şi acelea ale *artei* NAŢIONALE, a MORALITAŢII IN ARTA, al rolului educator, al rolului de creaţie de suflete, de credinţe şi curente, al producţiei literare a unui popor.

Se putea să nu socotim ca nepreţuită izbândă a ideilor pentru care luptăm, faptul de a le vedea formulate lapidar şi clar de însuşi Capul Statului şi Ctitorul culturii româneşti?

In stilul limpede şi concis care caracterizează totdeauna cuvântările regale în marile clipe solemne, în acel stil şi acea limbă care'L deosibeşte de toţi vorbitorii din frăcoasele solemnităţi, aşa cum L'am văzut în cei doi ani dinainte — în picioare, sprijinit cu palmele de masă, — tăios şi răspicat, Suveranul a vorbit, cuprinzând în puţine fraze însăş esenţa marilor probleme pentru care luptăm aici.

„Prăznuirea cărţii, care este bine şi trebuie să fie totdeauna o tradiţie sfântă a intelectualităţii româneşti, este o prăznuire a *gândului şi sufletului întregului nostru neam*”.

„Oamenii sunt trecători, faptele lor chiar sunt trecătoare, dar *gândirea lor rămâne veşnic ca o pecete a timpurilor*.

„Pentru Mine acesta este tâlcul cel mare al serbării de azi.

„La fiecare din aceste serbări se ridică veşnic PROBLEMA MORALEI IN ARTA, problemă care, dela cei mai vechi filozofi şi până în zilele noastre a fost veşnic discutată, dar niciodată rezolvată.

„*Nu trebuie s'o luăm totuşi dintr'un punct de vedere filozofic, ci trebuie s'o luăm din punctul de vedere* AL CULTURII GENERALE A UNUI NEAM.

„Dar pentru a putea avea o literatură care să fie *utilă poporului*, trebuie dată şi acelora care produc *posibilitatea de a o face*.

„O literatură uşoară, *adesea nu la înălţimea cerinţelor morale*, este un lucru care se răspândeşte mai uşor *şi se produce mai uşor*, decât aceea care trebuie să fie adevăratul gând al fiecăruia şi care mai presus de toate SĂ FIE CHINTESENŢA GANDURILOR INTREGULUI POPOR ŞI A SUFLETULUI NEAMULUI.

„In literatură, ca şi în orice, FĂRĂ SUFLET, FĂRĂ CREDINŢA, FĂRĂ INDEMN NU SE POATE FACE NIMIC”.

Astfel, limpede şi concis ca un teorem de geometrie, cuvintele regale cuprind şi definesc marile probleme de viaţă ale literaturii naţionale, în aşa fel încât nimeni nu mai poate azi nega adâncul şi axiomaticul lor adevăr.

Dar din orice teoremă se deduc „corolarele”. Tot astfel din frazele axiomatice ale Suveranului se deduc consecinţele nemijlocite care poartă în ele toată apăsarea de aur greu a cuvintelor Ctitorului culturii româneşti.

Dacă literatura este şi „*trebuie să fie* adevăratul gând al sufletului românesc”, cum poate fi ea scrisă de evrei, numai cu nume românesc? Cum putem tolera această inundaţie a intenţiilor, spiritului şi numelor evreieşti tot mai predominante în masa crescândă a producţiei literare româneşti?

Dacă ea trebuie să fie „mai presus de toate chintesenţa gândirii întregului popor *şi a sufletului neamului*”, putem noi oare tolera să devină chintesenţa sufletului neamului lui Israel, în limba noastră strămoşească?

Şi dacă gândirea epocei noastre „rămâne vecinic ca o pecete a vremurilor” — şi acesta e adevărul — putem oare admite ca literatura *noastră* să fie scrisă de evreiaşii presei, de simbriaşii Adevărului, în regizoratul unui Pauker astfel ca *pecetea veşnică a timpurilor noastre* s'o pună *spiritul şi sufletul evreiesc?*

Dacă problema presei şi a cuvântului scris pentru tineret şi popor *trebuie* — o spune clar şi dur însuşi Ctitorul culturii româneşti, Conducătorul pe viaţă al destinelor Ţării, — dacă „*trebuie* s'o luăm din punctul de vedere al culturii generale *a unui neam*”, se poate ca această cultură a neamului s'o facă streinii de neam, în spirit evreiesc şi sub regizorat evreiesc?

N'am dovedit noi oare că aşa se petrece? Că totul este regisat de evrei în slujba intereselor evreieşti?

Şi atunci, întemeiat pe însăşi axiomele de viaţă spirituală a unui neam, aşa cum le-a pus lapidar Regele Ţării, putem noi admite ca principalul instrument de cultură, de creaţie, de sentimente şi simţiri ale unui neam să fie condus de evrei în interesele lor?

E admisibil, oare ca, din interese evreieşti, de tarabă, sufletul generaţiilor tinere să fie denaturat şi otrăvit, ca o generaţie întreagă să poarte pe vecie pecetea imoralităţii şi spiritului venetic?

Concluzia a pus-o tot Suveranul, tot Regele Ţării:

„*Literatura trebuie să fie utilă poporului şi pentru aceasta trebuie dată scriitorilor putinţa de a o face.*”

Adică trebuiesc scăpaţi de sub tutela evreilor şi a simbriaşilor.

Cum?

Vom arăta-o în numerele viitoare. Dar până atunci, să încheiem tot cu cuvintele regale:

„*Fără suflet, fără credinţă şi fără îndemn nu se poate face nimic.*”

Cei cu suflet şi credinţă să nu uităm însă: îndemnul ne-a venit şi dela El.

Sursum corda!

REVISTA MEA.

Rugăciune.

Credinţă vie, nimbul luminos al frunţii,
Al frunţii de martir şi de erou,
Credinţă care sfarmă lanţuri, mută munţii,
Căleşte-mi sufletul ca pe oţelul nou.

Credinţă, tu unica viaţă vie,
Prin tine nedreptate şi prigoană,
Minciuna şi ispita ce îmbie
Ne lasă diamant fără prihană.

Avântă-mi paşii către fapta ce'nfiripă,
Din munca mea, izbândă ce-o să vie
Şi fă din jertfa mea din ori şi care clipă
Cetăţii noi, un stei de temelie.

P. A.

Primul răspuns.

Cel mai însemnat ziar naţionalist *independent* al ţării IDEEA NAŢIONALA din Buzău răspunde la apelul nostru precum urmează.

REVISTA MEA, Cluj, anul I, Numărul 4. Director Marta D. Rădulescu. Deşi revistă literară, critică şi de cultură generală, se defineşte totuş cu fiecare număr în lupta pentru unificarea ideologică a naţionalismului românesc. „*Apelul către presa naţionalistă independentă din provincie*” e deajuns să spunem aci că-l semnăm şi noi în întregime. „*Israel la redacţie*” i-a fost fără îndoială prologul.

CORBEA

de RADU GYR

De ce'mi zace Corbea 'nchis
În temniţă la opriş!
Pentr'un paloş fermecat,
Şi cu [illegible] ferecat,
de nu ştiu cine furat.
Baladă veche.

Zace Corbea ca pedeapsă
în mocirlă până'n coapsă.
Ziduri cu pecingine,
ocnă cu funingine.
Troznesc gleznele'n butuci
de aramă şi de tuci.
Funii mari ca bârnele
îi usucă mâinile.
Barba-i salcie prin ani:
rădăcină-n bolovani.
Mucegaiul şi duhoarea
înverzitu-i-au spinarea,
Creşte mlaştina adâncă,
pana gleznei i-o mănâncă.

Când l'au fost adus în fiare,
era fulger, era zare,
braţu-i şuer de mierloi,
umerii luceferi noi,
iepuri gleznele sbătute,
trupul lunecări de ciute,
joc albastru şi tâlhar
de văpae de cleştar.

Lacăt de argint bătut
lumina, la poartă, mut.
Broştile, năucile,
erau mici ca nucile.
Şerpii ca inelele
cu pui ca mărgelele.
Chiţorani subţiri cu plozi
se'ncurcau, fugind, în cozi,
iar păiangenii — scântei
ţeseau funi de funigei.

Lacăt negru de cenuşă
azi se'ntunecă la uşă.
Broştile
ca ploştile.
Şerpii şi'ntind grinzile
lucii ca oglinzile.
Puii lor cât punţile
îşi serbează nunţile.
Chiţoranii — roşcovanii
şobolanii şi chiţcanii
s'au umflat ca bolovanii
şi ţesându-şi funia
torc păingi cât inima.

Corbeo,
o năpârcă ră
scoate pui în barba ta.
Groşi guzgani cu somnuri grele
dorm pe umerii-ţi de stele,
şi din geana-ţi somnoroasă
cos păingenii mătasă.
Corbeo,
suflete în funii,
furule, tâlhar al lunii,
Corbeo, pană de şoiman,
muica ta de hoţoman,
umflă-te şuvoi răzleţ
şi spinare de mistreţ,
tună lung ca o săneaţă,
aprinde-te dimineaţă,
rupe funiile'n şase,
calcă broştile râioase,
crapă lacătul în trei,
fulgeră lespezi şi stei,
clatină ocna'n văzduh,
sai afară jar şi duh,
încalecă haiduceşte,
scuipă'n frunte şi păleşte.

. . . .

Du-te iară lotru'n ţară,
flacără de piatră rară,
cu soarele de-a călare
şi luceferii'n spinare!
Mierlele, poenele,
cerbii, coţofenele
să-ţi mângâe genele.
Serile şi apele
să-ţi roure pleoapele.
Ciutele şi trestia
să-ţi sărute inima,
văile şi liniştea
să-ţi legene dragostea.

Generaţie tânără şi cultul munci

Vremurile noastre sunt vremuri de răscruce. Viaţa colectivă nu se manifestă normal, continuu şi tenace, ci este zguduită, şi plină de frământări în căutarea echilibrului.

In găsirea făgaşului potrivit tendinţelor şi plenitudinelor pe care timpul de azi le pretinde acestei vieţi.

Acest dezechilibru, pe care-l simţim şi-l trăim cu toţii, îşi are originea în îndepărtarea omului dela misiunea lui. A omului şi a generaţiilor.

Când un neam ajunge, prin generaţia care îi deţine, în acel moment istoric, destinul lui — tradiţia trecutului şi aspiraţiile de viitor — să nu mai fie străbătut de fiorul unei mari credinţe înviorătoare, care să-şi lase pecetea ei distinctă istoriei, şi a abdicat dela înţelegerea organică a muncii şi a creaţiunilor durabile prin muncă, el nu mai poate trăi decât în frământare, haos şi dezechilibru.

Acesta este aspectul pe care-l prezintă viaţa românească dela războiu încoace.

Tot felul de crize au zguduit organismul nostru social, mergând din dezastru în dezastru, începând cu pustiitoarea criză sufletească, — generatoare a tuturor celorlalte prăbuşiri cunoscute şi trăite.

In acest imens haos, de multă vreme s'a aprins o candelă cu lumină nouă. La început mică şi firavă, iar apoi tot mai cuprinzătoare, mai strălucitoare.

Este lumina credinţei generaţiei tinere de astăzi.

In răscrucea vremurilor, această credinţă începe a fi deschizătoare de drum nou. Şi în căldura ei liniştitoare, începe să se organizeze o viaţă nouă, a cărei primă manifestare puternică, este *respectul muncii şi cultul ei*.

Inţelegând că omul rodeşte prin muncă şi se înobilează prin această învrednicire, generaţia tânără a început să ridice munca pe soclul ei de odinioară, de unde a fost răsturnată de lene, trândăvie şi lux.

Caracteristica cea mare, în afară de credinţă, cu care această generaţie se prezintă în faţa viitorului românesc, gata să-şi susţină examenul ei, este această înţelegere a eroismului muncii.

Oamenii trec repede şi generaţiile la fel.

In urma lor rămân însă înfăptuirile. Acestea stau mărturie în faţa celor următori, încadrate în patrimoniul naţional, servind în acelaş timp ca exemple şi îndemnuri.

Dacă este adevărat că pomul se cunoaşte după fructele lui şi omul după fapte, atunci generaţia tânără, prin faptele ei, a început să se înscrie sănătos în istoria de fapte a neamului. Creaţiunile muncii lor stau ca nişte sentinele pe întreg cuprinsul ţării.

Fiecare din aceste înfăptuiri constitue un simbol. *Simbolurile vieţii celei nouă, pe care această generaţie constructivă o dăltuieşte în piatra timpului.*

Apelul pe care istoria, speriată în faţa haosului în care se înfăţişază lumea românească, l-a adresat copiilor ei, celor adormiţi în mormântul ei, n'a rămas glas în pustiu.

L'a înţeles generaţia tânără.

Generaţia creatoare şi constructivă.

Creatoare de viaţă nouă şi dornică de a clădi o Ţară din temelie.

Peste ruinele de astăzi şi la încrucişările drumurilor, ea s'a ridicat mândră, cu acest cult al muncii.

Pentrucă legionarii chemărilor ştiu prea bine că „România cea nouă nu poate ieşi decât din eroismul muncii.”

Generaţia muncii năzuieşte ca, în clipa marilor dări de seamă în faţa lui Dumnezeu, când va fi întrebată ce a făcut pentru neamul ei să poată spune că a înzecit talantul pe care l'a primit.

Dr. Ion Banea.

Apelul nostru

pentru unificarea doctrinei şi propagandei naţionaliste

Am spus în primul editorial că luna aceasta a fost aceea a marilor izbânzi, ale ideilor scumpe nouă.

A doua izbândă a fost aceea că *apelul nostru a venit la timp.*

Un prim episod e cel mai semnificativ.

In seara când REVISTA MEA ieşea de sub presă şi urma să treacă la expediţie, ne-a venit dela Craiova, din partea unei importante părţi a presei tinere naţionaliste din provincie, un delegat cu o propunere formulată cam în chipul următor:

„In urma celor scrise până acum, conducătorii periodicelor naţionaliste sunt de părere că ar fi de dorit ca REVISTA MEA să ia iniţiativa unei propagande de unificare ideologică şi doctrinară a propagandei naţionaliste în provincie, în aşa fel încât toţi cei uniţi în sentimente şi idealuri naţionaliste să ajungem la concepţii unitare şi la formulări unitare, pe Ţară, cu privire atât la obiectivele de atins, cât şi la mijloacele prin care să le atingem.”

Drept răspuns, am întins delegatului revista cu Apelul nostru.

Sincronismul de gândire a fost, pentru ambele părţi impresionant.

După acest episod, ne-au venit dela cei mai de seamă conducători de reviste naţionaliste de provincie, încurajeri, confirmări şi contribuţii. Important a fost că au răspuns în modul cel mai interesant, două dintre cele mai însemnate reviste naţionaliste independente de provincie, dela care însăş obiecţiunile au fost tot atât de interesante ca şi adeziunile. Ne-au venit întrebări şi probleme, ni s'au dat sugestii preţioase. Astfel că, din primul moment, câştigul ideologic şi doctrinar a fost real, căci îl vom împărţi cu toţii.

Dar tocmai felul răspunsurilor impune o precizare dură a chestiunii însăş care a format obiectul apelului nostru.

Pentrucă am fost întrebaţi cum şi pe ce temeiuri se poate realiza această unificare, se impune să începem cu o stabilire de principii şi cu o analiză a situaţiei de fond.

Atât indivizii în parte cât şi popoarele ca ansamblu nu se mişcă şi nu purced la mari realizări decât sub imboldul unui puternic sentiment.

Şi în toate cazurile de mari prefaceri şi realizări, acest sentiment motor, se traduce în dorinţe şi tinderi către ţinte transcendente *interesului individual*, au un caracter *pronunţat mistic*, iraţional în esenţa lui.

Aşa este alcătuirea firii omeneşti şi aşa se manifestă ca sinteză în acţiunea popoarelor şi în aceea a marilor conducători şi a reformatorilor: un sentiment tiranic, tradus în dorinţa de înfăptuire a unor ţinte ideale. Acestea constituiesc IDEALUL către care tinde sentimentul mistic.

Dar rolul raţiunii?

Inteligenţa raţională devine — precum este totdeauna, în fond — unealta cu ajutorul căreia mistica idealistă caută să-şi atingă ţintele idealiste.

Sentimentul mistic ne porunceşte: „acolo trebuie să ajungem” iar raţionalul ne arată *cum* şi prin ce mijloace să ne atingem ţinta.

(Continuarea în pag. 3-a)

Rânduri pentru Ardealul cel tânăr

Politica, arta guvernării, este o definiţie care circulă curent în istoria lumii dela Aristot până la Machiavel şi dela genialul florentin până la teoreticianul statului modern, uriaşul Charles Maurras. Şi poate că nicăeri, nu s'a verificat mai complet decât la *noi* realitatea turnată în formula de mai sus.

Priviţi şi cercetaţi aşezările politice din ţara românească dela războiu încoace şi mai cu deosebire Ardealul, Ardealul acesta căruia îi revine un rol atât de preponderent în ierarhia structurală a statului românesc şi veţi înţelege singuri cât adevăr validează enunţarea cugetătorilor politici din toate veacurile.

Pentrucă nicăeri nu veţi constata mai absentă decât la noi opera de guvernare şi nicăeri nu veţi întâlni o mai categorică lipsă a unei adevărate politici. Este un paradox? Nu! Ci o autentică şi întristătoare realitate.

Cum, ni se va răspunde, nu există politică în ţara românească? Dar, pentru numele lui Dumnezeu, tocmai acesta este răul cel mai profund de care suferă această ţară: excesul de politică. Politicianizarea României este un fapt atât de evident pe cât de dăunător încât salvarea nu-i poate veni decât printr'o operă crâncen susţinută de depoliticianizare.

De perfect acord, dupăce în prealabil vom fi precizat câteva nuanţe, a căror importanţă nu va scăpa nimănuia.

1. Ţara românească, şi mai cu deosebire Ardealul, a cărui proprie aşezare implică o atenţie deosebită, n'au fost nici un moment guvernate, autentic guvernate, dela Unire şi până azi, pentrucă o aproximativă administrare materială nu defineşte pecetea unei guvernări.

2. Această lipsă de guvernare, constatată la orice pas, este concluzia firească a unei alte cauze, lipsa unei politici, *a unei politici româneşti de stat*, nerealizată încă, cu toată agitaţia celor şaptesprezece partide politice şi în ciuda unui număr aproape egal de guvernări prin partid.

3. Este copleşită ţara noastră de politicianită şi de politicianism, este supraaglomerată de personal politic încadrat în ţarcurile de interese care se numesc partidele de pe urma acţiunii cărora se fracţionează totul naţional şi se întârzie realizarea misiunii istorice la care neamul acesta are dreptul să năzuiască, dar a fost şi este complet lipsită ţara de o reală, autentică politică de Stat.

In rezumat: după şaptesprezece ani dela închegarea sa teritorială, un stat firesc, creat prin destinul istoriei de o naţiune omogenă, nediversificată nici pe temeiul tradiţiilor, nici pe acel al limbei şi nici măcar pe teren religios, se găseşte în vremurile de faţă complet dezorganizat, profund viciat în structura sa, desaxat din funcţiile sale esenţiale, din lipsa unei guvernări autentice, împiedecată în realizare de o pletoră de politicaştri cari în slujba coteriilor din care făceau parte au militat o diversitate de „politici", ignorând constant o singură politică, *aceea care era reclamată de interesele permanente ale Statului românesc*.

Iată cum, revenind la premizele puse în capul acestui articol, am lămurit per a contrario, că şi la noi, ca pretutindeni, politica este arta guvernării.

Să lăsăm deoparte pentru mai târziu urmările dezastruoase ale lipsei de guvernare în restul ţării şi să ne cantonăm deocamdată în Ardeal. După o cât de sumară cercetare, nu credem că se va găsi un singur român însufleţit de sentimentul profund al răspunderii pentru destinele neamului său, care să nu se cutremure.

Să recunoaştem cu durere: după şaptesprezece ani dela Unire Ardealul este mai puţin românesc decât până la 1918. Ca diamantele unei coroane străjuesc hotarele cetăţii valahe stropită cu sângele lui Mihai şi al lui Horia, oraşele ungurizate: Aradul, Sibiul, Braşovul, Odorheiul, Satul-Mare, Oradea şi Tg. Mureş. Ca şi odinioară, în inima platoului valah stă înfipt ca un pumnal, oraşul magnaţilor, Clujul. La locul lui, lângă masiva catedrală ungurească, cu turlele trimise sus, cât mai sus către tării, ca o sfidare adusă cerului acestuia *care dela Mare şi până la Tisa e românesc*, mai mândru ca niciodată, Matiaş Corvinul, eroul şi cartea de vizită a Ungurilor pentru străinii vizitatori, primeşte în ziua de 10 Mai, defilarea trupelor româneşti, ca un omagiu ce i s'ar cuveni de drept. Mai la o parte, purtând în ziduri durata a cinci secole, casa lui Matiaş, transformată în muzeu iredentist în care tainicul Moţilor e trecut drept obiect de artă ungurească populară, şi acoperită — după unire — cu ardezie în tonul drapelului maghiar, invită ospitalier pe streini, pentru a le demonstra că nimic nu s'a schimbat.

Dudue pământul de activitatea rotativelor, care înecă străzile cu sute de cotidiane jidovo-maghiare şi fac să geamă vitrinele librăriilor sub povara tipăriturilor iredentiste.

In măsura în care diminuiază şcoala românească se înzecesc şi se însutesc aşezămintele lor de cultură. Cetăţi sunt institutele lor de credit, pompate abundent de finanţa budapesteană; cetăţi sunt uzinele lor, care copleşesc piaţa cu mărfurile necesare indigenilor valahi; cetăţi sunt magazinele lor, tapetate cu reclame în culorile drapelului de peste Tisa.

O, cununa de spini de pe fruntea însângerată a românimii Ardelene, împletită din oraşele jidovite: Oradea, Satu-Mare, Sighetul, Bistriţa şi Năsăudul! Centura de foc a jidovimii galiţiene, preface în scrum avutul şi sufletul românaşilor, descălicătorii de ţară ai Maramureşului şi mândri grăniceri ai Năsăudului. Ca mai'nainte, mai rău ca mai'nainte, Românii orbecăesc pe sate şi se sting, stăpâni în ţara lor, în mahalalele cari împletesc o reţea de mizerie în jurul cetăţilor comandate de grofimea iudeo-maghiară.

După şaptesprezece ani de stăpânire de drept, dar tot atâţi de subjugare de fapt, ce a spus politica românească acestei auto-guvernări iudeo-maghiare, în Ardeal? S'o spunem noi aci: două statui lipsite de inspiraţie, dintre cari una a făuritorului României unite; o şosea „naţională" neterminată dinspre Oradea către Braşov, al cărui fundament se fărâmiţează ca gipsul; o catedrală ortodoxă către marginea Clujului, încorsetată şi drămuită meschin, nedesăvârşită încă pentru temeiuri bugetare. Atât. Se mai adaugă: desfiinţarea unei Facultăţi de Drept; dispariţia unui însemnat număr de şcoli, pe aceleaşi considerente bugetare; stingerea unei prese cu adevărat româneşti, ca acea „Libertate" a părintelui-martir Moţa dela Orăştie; prăbuşirea întregului sistem de credit, care făcea fala activităţii economice a ţărănimei şi a micii burghezii ardelene; transformarea luminei incandescente împrăştiate de „Astra pentru cultura poporului român" într'o plăpândă pâlpâială. Iată bilanţul, la care va mai trebui să adăugăm, pe lângă multe altele cari n'au loc aci, inexistenţa unei politici a căilor de comunicaţie care pune oricând, la discreţia Dlui Beneş, prietenul Dlui Titulescu, Maramureşul nostru, leagănul neamului românesc din părţile Moldovei şi ale Bucovinei. Se cunoaşte de către toată lumea, că pentru a merge la Sighet este necesar, din lipsă de cale ferată pe teritoriul nostru, să parcurgi o bună parte din drum sub paza baionetelor grănicereşti, pe teritoriul cehoslovac. Iată cum, ar fi suficientă o cât de mică neînţelegere între cabinetele micei înţelegeri, pentruca la un semn, Maramureşul să rămână la discreţia cui îi place.

Răspunderile? Le poartă politicienii români de dincolo şi de dincoace de munţi. Infeudaţi intereselor de clan, regionale sau regnicolare, au pierdut totdeauna în politica pe care o făceau drumul intereselor superioare şi permanente ale neamului. Lipsiţi de perspectiva istoriei şi fără sentimentul duratei, bâiguind formule streine de realităţile româneşti, papagali becisnici ai unei democraţii antinaţionale, şi-au făcut un merit din a debita cupletul cetăţenilor cu drepturi egale indiferent de origină, de limbă şi de religie, au transformat în dogmă politica provizoratului şi nu şi-au întins mâinile pentru a se uni într'o acţiune constructivă, decât atunci când acestea au fost ferecate cu lanţurile de aur, confecţionate din moneda blestemată a grofului iudeo-maghiar.

Imi sună şi acum în ureche cuvintele îndurerate ale Căpitanului Şianu, din noaptea aceia înstelată de Mai în care îmi povestea cum avocaţii contelui Banffy, regele presei maghiare din Ardeal, transformat în cetăţean român în 24 de ore de către defunctul Alexandru Constantinescu, împotriva intereselor româneşti ale necăjiţilor Moţi, pentru banii grei ai grofului se unesc ei, avocaţii diavolului, politicienii români indiferent de partid, şi-l susţin în procesele pentru deposedarea Moţilor de munţii lor. Aceştia's culpabilii şi aceştia trebuie cât mai grabnic înlăturaţi, pentru a se putea promova o politică românească şi o guvernare românească a Statului.

Rolul acesta covârşitor, îi revine în partea Ardeleană a ţării, Ardealului cel nou, Ardealului tânăr. Şi îl va împlini, cu prisosinţă, pe deasupra tuturor piedicilor cei i se pun în cale. I-am văzut la faptă pe tinerii aceştia ardeleni, flăcăii vânjoşi şi iluminaţi, cari au ars de mult pe rugul credinţei celei noui, tablele blestemate ale democraţiei internaţionale şi cărţile mincinoase ale umanitarismului interesat. Aspri şi neînduraţi, cum îi şade bine Ardeleanului, strănepoţii lui Horia, vor dărui Ardealului, ca şi legiunile de camarazi de pe alte plaiuri, o viaţă nouă, puternică şi românească, a cărei durată să se întindă peste sute de ani. Neînfricaţi războinici, au deschis foc împotriva întregei lumi vechi care a condus la abdicarea Statului naţional. Pionierii statului legionar, unificat „în cuget şi'n simţiri" au aprins o luminiţă la Dealul negru. Este semnalul prim al biruinţei care ne va da nouă şi urmaşilor noştri o Românie unificată şi puternică şi un Stat românesc, suveran deplin pe aşezările sale, despre a cărui misiune istorică vor avea să mai audă prin veacuri, vecinii noştri de prin părţile acestea ale Europei.

Vasile Marin.

Naţionalismul legionar

— Noua poruncă a vremii —

In faţa complitelor probleme de viaţă şi de moarte ale neamului, probleme ce se ridică azi cu acuitate şi se cer rezolvate cu un moment mai de vreme, ne vine în minte un judicios cuvânt al lui Lacordaire: „Noi oamenii avem obiceiul să ne tânguim la mormântul pe care noi singuri ni l-am săpat, fără a vedea vre-o ieşire".

Culegem în adevăr roadele unei lungi perioade de erezie politică şi socială: îndrumătorii politicii şi neamului nostru au rătăcit decenii prin toate bălăriile doctrinelor de import, neglijând esenţialul: *specificul etnic* ce se degajază mândru, strălucitor ca soarele din calităţile de nobleţă ale rasei româneşti. Şi... datorită acestei lungi rătăciri azi se frământă neputincioşi ca fiarele prinse în cursa vânătorului.

Nu a scăpat nimănui strădania ieftină a tuturor partidelor politice de a adăuga şi calificativul *„naţional"*. Aceasta dovedeşte că, din instinct măcar, şi-au dat seama că *acesta trebuie să fie caracterul esenţial* al oricărei politici româneşti. Dar au crezut naiv că această etichetă, această calificaţie nominală e de ajuns, că ea poate salva prestigiul celor care transformau guvernarea în sinistră parodie, imitând servil şi încercând să altoiască pe tulpina realităţilor specific naţionale, tot ce era de import şi atât de strein de sufletul nostru.

Marile erezii ale politicianismului nostru au fost:

1. Fascinaţi de pozitivismul lui Auguste Comte, au transplantat şi la noi, ca temei al principiului autorităţii, concepţia materialistă şi antropolatră, *eliminând dela temelia doctrinară a autorităţii credinţa în Dumnezeu* şi întemeind statul pur laic, progenitura atee a secolului al XIX.

2. S'au plecat până la pământ în faţa concepţiilor democraţiei franceze, cu rezultatul fatal că „egala îndreptăţire" proclamată de iluminaţii matadori ai politicei la ordinea zilei, a fost *codificarea pauperizării elementului românesc*, rămas cerşetor şi prigonit fără milă de streini în propria lui ţară. Aceasta când cel mai elementar simţ de răspundere de viitor îi impunea omului politic să caute cu orice preţ să ridice elementul românesc cel puţin până la nivelul economic şi cultural al asupritorilor şi jefuitorilor de ieri.

3. Proaspăt şi actual acelaş fenomen de nesocotită încercare de a transplanta la noi o ideologie esenţial streină de sufletul românesc, s'a petrecut şi se petrece cu partidul naţional-ţărănesc. Acum când am ajuns să culegem sinistrele roade ale ereziilor de mai sus — dintre care cel mai resimţit şi mai vădit e pauperizarea până la mizerie fiziologică a naţiunii româneşti — naţional ţărăniştii au încercat şi încearcă tot mai insistent să transplanteze la noi, în nedemnă copie ideologia marxistă, mergând până la deslănţuirea criminală a *luptei de clasă*.

Şi temeiurile comunismului sunt materialiste şi atee iar concepţia ţintelor de atins e inferioară şi degradantă. Toate sunt deopotrivă streine sufletului şi tradiţiei religioase româneşti.

Vom admite cu aceşti „ţărănişti" că ei vor prin aceasta o reacţiune împotriva exploatatorilor din tabăra amorală a liberalismului, o reacţiune justificată în sine, minunat exprimată prin cuvintele de revoltă ale lui Carlye: „de trei ori blestemată şi fără Dumnezeu este doctrina economiştilor liberali, care zice: căutaţi mai întâi interesul propriu şi veţi promova interesul colectivităţii. Isus altceva a spus: Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu."

Insă vrând să lovească în economia liberală nu şi-au dat seama că vor să izgonească diavolul invocând pe Satana: că lupta de clasă a marxismului e indisolubil legată de pornirea împotriva creştinismului şi că amândouă nu sunt plante care să crească pe glia românească.

4. Alături de aceşti semănători de „ură de clasă", trebuie să adăugăm pe semănătorii „urei de rasă", aşa cum o susţine „cuzismul", potrivnic principiului fundamental al iubirii, dat omenirii prin Legea lui Isus Cristos, ca suprem ideal al civilizaţiei.

Ura, sentiment negativ şi destructiv prin excelenţă, caracteristică a educaţiei evreieşti, nu poate fi temeiul unei politici sănătoase şi mai puţin încă al unei politici creştine româneşti. Iubirea singură e constructivă şi creatoare, *iubirea de neam*. Şi numai ea.

Purcezând dela ură şi mânat de ură,
nesocotind adevărul că „iubirea de
meni e inseparabilă de iubirea de
nezeu, care ne are pe toţi în grija
care singură ne permite să degener
în feroce egoism iubirea de sine
neamul său, „cuzismul"
anomalia semnalată clasic, chiar de
Augustin:

„Amor sui usque ad contemptum

Şi cuzismul e vădit pe calea aceas
numai prin stearpă zarvă de ură
prin tendinţa eretică pe care am
lat-o în No. trecut.

Astfel, unde vezi cu ochii, vechi
erezii politice se întrec să stăpân
politica Ţării, sub flamura unui
nalism politicianist de tarabă,
lism pe placul tuturor zarafilor inte
ţionali, destructiv şi pervers,
nimic din naţionalismul genuin ro
nesc.

Ar trebui să ne lăsăm copleşiţi d
ocean de tristeţe, dacă pe bolta de
a destinelor neamului nostru nu
ivit, ca semnul de foc al Sfântului
stantin, simbolul biruinţei şi
naţionale, dacă un alt crez, vigur
tânăr ca verdeaţa primăverii, nu
născut şi n'ar fi susţinut de legiuni
ice de o sută de ori mai înţelegăt
cât bicisnica falangă a politicianism
de ieri şi de azi.

Consemnul învierii unui neam
ca un tunet zguduitor, face să
totul:

NAŢIONALISMUL LEGIONAR.

Prof. Titus M

(Urmarea în No. viitor.)

Apelul nostru

(Urmarea din pag. 1-a).

Raţionalul e lampa în mâna drumeţului pornit în noapte. Nu dela ea a pornit vreo dată imboldul plecării şi sensul drumului, ci ea a fost numai nepreţuit instrument care, luminându-i drumul, îl fereşte de piedici şi de prăpăstii. Dacă misticul sentiment idealist n'ar fi purtat-o pe drumurile noui, ea n'ar fi luminat decât banala odăiţă şi painginii din ungherele preocupărilor egoiste.

In rezumat: *sentimentul mistic este voinţa cea vie* iar lampa raţionalismului numai *unealta* în mâinile lui. El nu întreabă lampa „unde să mă duc?", ci o întrebuinţează ca să-i lumineze drumul.

Abia acum putem pune, fără teamă, întrebarea de fond:

CE ESTE NAŢIONALISMUL?

Este un *sentiment natural* de iubire de neamul tău, sentiment din care derivă imediat şi tot atât de natural *dorinţa* vie ca neamul tău să trăiască, să dăinuiască şi să prospere dincolo de viaţa ta.

Acesta este *idealul naţional*, scopul şi ţinta naţionalismului.

Când sentimentul ajunge — la o elită socială — atât de predominant asupra tuturor celorlalte încât să fii gata să-i sacrifici toate interesele individuale şi egoiste, până şi viaţa, sentimentul acesta natural sub forma lui normală, capătă caracterul *unei mistice naţionaliste*.

Ea e singura *realitate vie* în stare să pornească *în adevăr*, nu numai cu dorinţa, pe drumul înoirilor şi pentru ea trebuie aprinsă lampa raţionalismului doctrinar: pentru a ilumina drumul pe care şi l'a ales ea. Mistica naţionalistă este aceea care pune raţionalismului întrebarea: *„care sunt mijloacele prin care pot atinge, cât mai deplin, mai sigur, mai durabil şi mai repede ţintele mele primordiale: sănătatea, dăinuirea, prosperitatea şi strălucirea neamului meu?"*

Aceasta este tema asupra căreia trebuie să obţinem *unificarea*. Intrebarea, care ni s'a pus de mai mulţi este: e posibilă această unificare?

Răspundem: Da! Şi o vom dovedi.

Căci pe aceste baze se poate clădi raţional şi logic aşa, cum se construieşte geometria pe postulate şi cu aceeaş adamantină evidenţă.

Pe aceste temelii definitive orice discuţie şi analiză, având să definească numai *mijloace* şi nu ţinte — care sunt definitiv şi irevocabil, postulativ puse de mistica naţionalistă, aşa cum le-am văzut mai sus — poate şi *trebuie* să ducă la un acord şi la convingeri unitare.

Dezacordul nu va putea exista decât acolo unde nu sentimentul naţional va avea primatul, ci alte sentimente şi interese personale.

Acest fel de a preciza, cum am fă
mai sus, ţintele postulative are nepreţ
tul avantaj de a ne permite să stabili
obiectiv şi în justa lor perspectivă,
însemnătatea şi urgenţa măsurilor,
şi valoarea mijloacelor de acţiune.

Pe acest temei, criteriile de bine şi
de eficace şi iluzoriu, de esenţial şi
detaliu, încetează de a mai fi person
şi arbitrare, ci se impun fiecăruia
adevărurile geometrice şi cu convinger
de evidenţă.

Dar atunci, pentru toţi cei de bun
credinţă, fiecare punct limpede câştiga
devine convingere personală a fiecăru
naţionalist iar acesta o propagă ca fiin
efectiv a lui, cu mijloacele care îi sta
la îndemână, în cercurile care stau su
influenţa sa. Căci a zice idealist, este
zice *luptător*, propovăduitor al idealulu
său, lumină din care se aprind alte l
mini.

In acest sens trebuie înţeleasă uni
carea doctrinei şi propagandei.

Şi acum, primul punct:

Cine nu crede cu tot sufletul şi cu to
tă convingerea că ţintele cari constit
iesc idealul naţional se pot integral r
zuma în următoarele puncte: *asigurar*
dăinuirii, a sănătăţii morale şi fizice,
puterii şi strălucirii neamului români
acela n'are ce căuta în rândurile no
stre. Acestea reprezintă ţintele ultim
şi primare, temeiul însuş al crezului n
ţionalist, restul fiind corolarele lui n
turale.

Al doilea:

Cine nu crede că, *pentru aceste ţint*
fiecare e dator să'şi închine oricând or
ce interes, orice ambiţie şi chiar viaţ
nu este un naţionalist.

Aceasta e baza sentimentală, de cr
dinţă mistică pe care trebuie s'o ai
dela şef la ultimul soldat, pentru a co
în lupta constructivă de regenerare
neamului românesc, pentru a fi print
noi.

Tot restul doctrinei şi atitudinei
deduce de aici, precum vom vedea,
geometrică siguranţă şi va fi imediat
ţional şi logic aşa, cum se construeş
tre luptătorii naţionalişti.

Pentru unitatea propagandei, e nevo
mai întâi de această unitate spirituală
cei care o fac. Cu oameni fără aces
credinţe nu discutăm: aceia fac politi
cu *pretext* naţionalist, fără sinceritate
fără convingere, deci fără nici o pute
de a convinge ei la rândul lor pe al

Acesta este răspunsul nostru relativ
temeiul doctrinar.

Pentru restul chestiunilor, vom reve
aici şi în numerele viitoare.

REVISTA ME

Social-politice

1. Declaraţie de principii.

Din principiu şi fără excepţie, nu facem politică. Ne preocupă exclusiv ideea, gândul şi scrisul naţional, în măsura în care depăşeşte larg contingenţele momentului. Astfel fenomenul politic, în accepţia curentă şi banală a cuvântului, ne interesează numai din punctul de vedere al specificului naţional şi aceasta încă numai ideologic şi doctrinar. Partidele politice sunt deci în afara cadrului preocupărilor noastre. Excepţie fac numai anumiţi oameni şi anumite manifestări care depăşesc meschina semnificaţie a politicianismului de moment, intrând în cadrele fenomenelor de importanţă istorică.

2. Dl Vaida-Voevod.

Ultima frază de mai sus explică de ce, pentru noi, Dl Vaida există şi ne preocupă serios: omul şi acţiunea ne apar cu o semnificaţie şi însemnătate care ar putea deveni istorică. Se precizăm:

Dl Vaida e un personaj politic de absolut primul plan: mai întâi ca cel mai reprezentativ şi combativ conducător al Ardealului naţionalist în lupta din vremurile premergătoare Unirii, în momentul Unirii, şi apoi, dela Unire până în momentul de faţă. Fost de mai multe ori prim ministru şi cu toate probabilităţile de a mai redeveni, pune totul în joc pentru a se arunca în lupta pentru idealul naţional. Omul care, în viaţă fiind, îşi asigurase un loc în Istorie, face, în noul moment istoric, actul care dovedeşte că-l înţelege: riscă tot, pune întregul prestigiu al unui trecut al său în slujba unei cauze mari.

În plus omul ca atare, a dat dovezi şi de alte calităţi corelate şi explicative ale gestului de azi: a dat în repetate rânduri dovezi indiscutabile că are un suflet tânăr, cald, capabil de entuziasm şi de acte de cavalerism şi curaj ca nimeni altul dintre conducătorii politicii de azi.

Acestea s'au văzut, s'au simţit şi nu se pot uita. Celui care a ştiut să iubească i se iartă mult: i se iartă şi i se uită că a fost unde a fost şi a tolerat ceeace a tolerat. Sunt considerate ca slăbiciunile unui om bun, prins într'un anumit angrenaj.

A şi mărturisit-o de altfel, cu acea cuceritoare sinceritate care îl deosebeşte de absolut toţi oamenii politici ai zilei.

Şi însoţitorii?

Toate cele de mai sus privesc exclusiv figura istorică Vaida, pe reprezentativul ardelean luptător naţionalist, care prin el numai, prin prestigiul lui, prin cuvântul şi gestul lui a servit idealul naţional: putea să rămână izolat, să-l fi părăsit toţi mercenarii, cum l'au hulit şi părăsit profitorii trădărilor de neam, şi efectul gestului lui n'ar fi fost mai mic.

De aceea şi numai de aceea toţi cei de bunăcredinţă şi cu ochii deschişi uită intenţionat că a fost şi om politic de partid şi ca atare părtaş la guvernări de compromitere şi dezastre: în cântarul dreptăţii istorice meritele de ieri şi de azi apasă mai greu decât talgerul păcatelor, care se dovedesc a fi fost — la el — greşeli din neînţelegere şi slăbiciune.

Dar ceilalţi? Unde sunt dovezile, din trecut şi de azi, că sunt mânaţi de acelaş elan de sinceritate, cavalerism şi credinţă ca cel pe care l-au urmat? Ce aduc ei să pună în cumpănă pe talgerul meritelor? Numai că l-au urmat? Numai atât? Cu ce dovedesc că nu a fost *tot o socoteală*, tot de tarabă ca şi cele de până acum? Şi se compară păcatele cumplite şi conştiente ale unora din ei cu simpla toleranţă vinovată şi slabă a celui pe care l-au urmat?

Aceasta explică atitudinea naţionaliştilor care înţeleg să sublinieze mereu că nu confundă în aceeaş simpatie şi respect pe vechiul luptător „qui a fait ses preuves de chevalerie et d'éroisme", şi pe însoţitorii săi de ocazie.

Cele de mai sus nu înseamnă că între aceşti însoţitori nu sunt şi elemente entuziaste şi curate. Dar nu sunt de primul plan şi nu şi-au încă „statele de serviciu" ale marei lupte şi ale jertfei.

Şi de aceea pe Dl Vaida îl considerăm singur şi Dsale îi dorim succesul: în slujba idealului naţional, a Regelui şi a Ţării.

În acest sens fiecare gest al Dsale poate aparţine istoriei.

SOLON

Experienţa mea . . . politică

Anunţând conferinţa Domnului Vaida, despre „Numerus valachicus", spuneam că, *din proprie experienţă*, am ajuns să n'am nici o încredere în oamenii politici.

Un confrate mă ironizează cu privire la „propria mea experienţă".

Şi totuş o am, stimate confrate, iar exemplarele umane la care mă refeream nu sunt mai puţin importante: sunt Dl ex-ministru de finanţe şi Dl Leonte Moldovanu, preşedintele senatului. Povestea este şi umoristică şi instructivă... pentru scriitorii care păstrează încă nativa naivitate de a'şi face iluzii când oamenii politici promit ceva.

Era la ziua cărţii. Un triumf: dasem, numai pe „Să ne logodim" 986 de autografe în două zile şi câteva sute din celelalte volume. M. Sa Regele venise nimbând cu iradieri de atenţie regală roiul multicolor al scriitorimei, iar editura mea mă prezentase Lui în mod special. Exultam: — Era şi natural! —

În urma acestui succes, un domn cu chelie, mustăţi albe, şi volum mă învăluia cu atenţii, prăvălea asupră-mi lavine de complimente... admiraţie nemărginită pentru talent, costum, figură şi cărţile pe care evident nu le citise.

— Dar cine eşti Dta?

— Eu sunt Leonte Moldovanu.

— ?

— Cum nu ştii? Sunt preşedintele Senatului. Consideră-mă devotatul Dtale. Când vei avea nevoie de mine, un cuvânt şi voi fi fericit să-ţi stau la dispoziţie.

— Mulţumesc.

Un confrate celebru se apropie de mine râsând.

— Dta crezi vre-un cuvânt din ce ţi-a spus?

(Aici nu mi-aduc aminte ce sobrichet întrebuinţa: gramo-zylo-feso-polifon, sau cam aşa ceva). Ei bine, mai uşor cântă coada calului lui Mihai Viteazu decât zylo-, feso-? Poli-fonul să se ţină de cuvânt.

Dacă nu mă crezi, încearcă şi te vei convinge.

— Nici gând n'am. Dar nu e mai puţin adevărat că mi-ai stricat o iluzie şi respectul de o figură cu aspect venerabil. Dar, la urma urmei ce interes are să mi debiteze gratuit minciunile acestea, când ştie bine că nici nu votez, nici nu sunt înscrisă în listele electorale?

— Explicaţia? A vorbit Regele cu Dta şi omul se simţea obligat să intre şi el în vorbă. Şi ce ştie, ce poate face alta decât să promită, să se pună şi el în evidenţă, cine e, ce poate face...

Palavra promisiunii electorale a devenit de altminteri a doua natură, viţiul, ticul omului politic. Il întrebuinţează şi în salon şi la serată... oriunde. Niciodată, în nici o împrejurare să nu crezi ce spune un om politic. A fi fost om politic e a fi pierdut pentru totdeauna, iremediabil, respectul de adevăr, ruşinea de a minţi. În afară de unele meserii ruşinoase de care Dta n'ai auzit, nu există alta care să degradeze mai adânc şi mai definitiv sufletul omenesc.

— Ce mizantropie!...

Discuţia ne-o întrerupe un domn cam de vârstă tatii, distins şi fin.

— Domnişoară, Vă exprim simpatia şi admiraţia mea. Daţi-mi un autograf pe cartea aceasta.

— Mă scuzaţi, dar n'am vreme acum. Mor de sete. Să iau întâi o limonadă şi pe urmă...

— Nici eu n'am vreme. Eu sunt ministrul de finanţe, Victor Slăvescu.

— Îmi pare bine. Poftim autograful.

— Să-mi dai voie să sărut mânuţa asta talentată. Şi acum, ca ministru de finanţe, ţi-o spun. Te rog să recurgi la mine oricând vei avea nevoie de un sprijin, sau vei întâlni vre-o dificultate. Va fi pentru mine o plăcere să te servesc.

. . . .

Şi acum, stimate confrate, experienţa.

O rudă iubită suferise o mare nedreptate. I-am scris o scrisoare frumoasă amabilului vistiernic şi... nici n'a răspuns. Ruda mea şi-a căpătat totuşi dreptatea, dar pe calea justiţiei.

Unu la mână.

Am scos Revista Mea. Costă cinci lei un număr şi 60 de lei abonamentul. Mai mult ca să verific părerea ilustrului confrate, am făcut experienţa şi cu dl Preşedinte al Senatului şi i-am trimes-o însoţind-o de o carte poştală în care îi aminteam de scena ce ţi-am descris.

Răspuns n'am primit. Dar am primit revista înapoi: se refuză.

Ei, am experienţă cu oamenii politici, distinsul meu confrate?

Marta D. Rădulescu.

Sociologie Dinamică

Cu ocazia apariţiei primului număr al Însemnărilor Sociologice. (Dir. Prof. Dr. Traian Brăileanu, Cernăuţi).

Există două moduri de a studia un fenomen natural, mai ales unul biologic — şi viaţa omenirii e un atare fenomen: — cel descriptiv (ca floristul de pildă, care descrie, clasifică şi presează pentru colecţii plantele pe care le întâlneşte); sau dinamic studiind fenomenul şi rolul fiecăruia din factorii activi în scopul net de a prevedea, influenţa şi utiliza fenomenul, pentru mai binele omenirii.

Numai în măsura în care atinge aceste ultime ţinte, o ştiinţă se poate considera exactă şi capătă o însemnătate de primul rang.

Tot aşa şi în sociologie găsim, din punctul de vedere de mai sus, două directive: una floristic descriptivă, fără dinamism şi finalitate care se mărgineşte să înregistreze să constate şi să clasifice sociologia „floristică" al cărei tip reprezentativ e la noi Dl Gusti;

cea de-a doua caută înţelegerea fenomenului, discriminarea factorilor activi şi a legilor lor, cu finalitatea precisă ca, pe acest temei, să prevedem şi să influenţăm activ şi conştient jocul fenomenelor sociale.

Aceasta e SOCIOLOGIA DINAMICA. Şi bineînţeles, ca nu e la îndemâna oricui şi nici comodă, azi, pentru sociologul oficial, al cărui principal scop e să sugă la ţâţa budgetară şi să nu vie în conflict cu anumite interese politice, cărora iluminarea ştiinţifică a fenomenului social politic nu le poate conveni azi, din multe puncte de vedere şi cu atât mai puţin, generalizarea cunoştinţelor exacte asupra modului cum fenomenul social poate fi în mod eficace influenţat.

Dar tocmai ceeace ne interesează astăzi, în pragul marilor transformări în structura societăţii, transformări la care luăm, — vrând-nevrând — parte activă, e să cunoaştem „dinamica sociologică", aşa cum am definit-o mai sus, pentru a ne sluji de ea, ca îndreptar ştiinţific al activităţii noastre.

De aceea salutăm cu bucurie apariţia ÎNSEMNĂRILOR SOCIOLOGICE ale Dlui Prof. Traian Brăileanu dela Cernăuţi, specialist şi savant cu renume (în streinătate, la noi „renumele" îl monopolizează Dl Gusti cu vasta sa floristică sociologică). Dsa este şi un gânditor original şi curajos (calitate mult mai rară decât simplu curaj fizic).

Iar această revistă are net caracterul pe care îl defineam şi pe care îl aşteptăm şi îl cere clipa.

Sub titlul „Ce vom însemna"

Prefaţa tăioasă şi vioaie a primului număr ne-o spune limpede:

„Vom da vin curat, neamestecat..."

„Însemnările" noastre, cu toată forma lor delicată, vor ataca fără frică orice monstru sociologic — oricât de gras ar fi — şi-l vor doborî. Ele s'au născut bine zis *pentru luptă şi în vederea „luptei"*.

Şi încă dela primul număr se ţine de ceeace promite. Dl Prof. Brăileanu ia taurul de coarne, începând cu EROAREA INIŢIALĂ A SOCIOLOGIEI articol de analiză succintă şi dură, care nu se poate rezuma; dar din care extragem următoarea concluzie justificativă pentru titlul nostru şi cerinţele vremii:

„Vom părăsi domeniul *teoriei* şi vom cerceta *domeniul acţiunii practice*".

Cu aceasta revista şi acţiunea se definesc perfect ca „sociologie dinamică". E de altminteri singura care aparţine ştiinţelor exacte. Şi în mâinile unui specialist cu o atât de vastă cultură şi dotat cu rarul curaj al originalităţii în ideaţie, nu poate să nu dea roade.

Imediat după acest articol fundamental şi programatic, urmează ca o ilustrare a valoarei metodei substanţialul articol RĂZEŞII al Dlui *Leon Topa*.

În „Literatura şi societatea românească", Dl *Barbu Slušanski* pune, cu toată profunzimea cuvenită unui studiu sociologic într'o astfel de revistă, aceeaş problemă pe care o punem şi noi dela apariţia noastră pe arenă. De aceea, cu toată lipsa de spaţiu şi nedreptatea pe care o facem restului articolului, spicuim şi noi următoarele semnificative rezultate ale analizei Dlui Slušanski.

„Problema literaturii actuale poate fi circumscrisă astfel: ea este produsul, mai ales inconştient de tendinţă, al unor oameni crescuţi în complexul diversiunilor, *iar presa şi editurile dirijază şi susţin conştient această atmosferă*."

„Este şi greu de închipuit ca scriitorii formaţi în atmosfera cosmopolită a oraşelor să scrie într'un alt spirit, mai ales că normal *se orientează după ceeace este susţinut de reclamă şi răsplătit de edituri*."

„Este deci explicabil că literatura organică a statului românesc trece astăzi printr'o gravă criză. Misiunea unui critic conştiincios ar fi să plivească buruienile diversiunii. E drept că n'ar mai rămâne mai nimic. Dar puţinul care ar rămâne ar trage în cumpănă balastul înlăturat. Diversiunea literară e uşor de deosebit de creaţia românească, prin indiscutabilul criteriu al instinctului de conservare spirituală în linia istorică a Românimei, iar însăşi presa de reclamă e un preţios auxiliar, *care face suspectă orice carte prea călduros şi insistent recomandată*."

Şi mai departe:

„Tot ceeace literatura românească bună a păstrat până azi merge în direcţia impunerii spiritualităţii autohtone, revelată din creaţia populară şi din tradiţia istorică. Acest învăţământ nu foloseşte scriitorilor noştri de azi. *Câţi din ei actualizează ceeace este dinamic în viaţa românească?* Ei se lasă asurziţi de multe glasuri care defăimează trecutul literar românesc drept vetust şi perimat în spiritul spiritualităţii autohtone, revelată din inactualitatea creaţiilor spirituale izvorâte din simţul de conservare naţional, caşi cum a[illegible] de citadelele culturale decadente şi interlope, a scrie româneşte ar fi ruşinos. Dar ieşirea noastră din criză poate fi cu atât mai de temut cu cât împânzirea duhului străin a mers prea departe.

„... Cum să ambiţioneze Românul rangul european, când ia şi acum capitulează în faţa imitaţiilor străine? Nevoei de a deveni stat „european" îi precedează necesitatea de a fi în întregime, structural românesc. În aceasta problemă cultura începe prin a fi auxiliară. Ea trebue să impună unanim valori româneşti.

„Dureroasă în câmpul literaturii româneşti este problema celor rătăciţi şi a celor în parte alteraţi, cu toţii pradă inconştientă a regisorilor îndemânatici în răspândirea miazmelor ofilitoare pentru sufletul autohton. Estetica (aşa! Domnule Lovinescu? N. R.), psihologia, europenismul au prilejuit tot atâtea pretexte de import, refluxul pestilenţei care de ani de zile întârzie continuarea literaturii româneşti de consacrare şi apoi de expresie a sufletului naţional constituit.

„Dar presa şi literatura de diversiune n'au putut împiedica concretizarea spiritului nou. În toată ţara s'au constituit grupări de tineri cari au afirmat primatul spiritului şi au ţinut la o fructificare spirituală a etnicului şi a tradiţiei. Alimentată din mistic şi tradiţional mişcarea aceasta ideologică e pe drumul realizărilor adevărate, căci ea concordă cu tendinţa de structuralizare politică a autohtonismului şi este astfel pregătirea ei spirituală.

„Temelia social-politică are totdeauna un corelar cultural, şi uneori *se refugiază temporar în cultură, de unde oricând se poate concretiza*.

„Cu aceasta terminăm cu regret citatele, care ne privesc fiind chiar în linia directă a programului revistei de azi.

ÎNSEMNĂRILE SOCIOLOGICE sunt aşa cum le-am definit. Ele trebue să fie citite de orice naţionalist care vrea să se documenteze în marile probleme sociologice actuale, ale noastre şi pot fi înţelese de orice om inteligent şi cu oarecare cultură, căci sunt scrise cu această intenţie şi pentru tineretul nostru. De aceea revista aceasta atât de bogată şi densă în cele 36 de pagini costă numai 5 lei.

Pe lângă marele serviciu adus culturii naţionale, ea reprezintă şi un considerabil sacrificiu material, care caracterizează pe editori.

DAN RĂDULESCU

Rânduri pentru Dumnezeu

Doamne!...
De luni de zile, mi-e trupul 'ncătuşat în fiare,
Iar carnea — hoit de om — mă doare;
Şi ici şi colo,
Şi rărunchii în adânc mă dor,
De atâtea lovituri de armă şi picior.

De luni de zile, mă rog Ţie, Doamne,
Prefă-mă într'un bulgăre de lut,
Nepăsător, amorf şi mut,
Ca omul dintr'un început...
Să nu simt frigul morţii din celulă,
Sicriu zidit în humă blestemată,
Iar sufletu-mi, să nu mai fie caraulă
Atunci când vin gealaţii să mă bată.

De luni de zile, Doamne, mă rog Ţie,
Din hruba 'ntunecată, cu graţii ce se'mbie
Din miile de legionari ce Ţi se roagă,
Dă-mi şi mie
Binecuvântarea Ta,
S'o port încătuşată în suflet ca p'un sfânt,
Să pot să râd atunci când oasele mă dor
De izbituri de armă şi picior.

Sau Doamne!...
Fă-mi huma căpătâi
Şi scândura mindir,
Iar crucea Ta, să-mi fie strajă
La groapa dintr'un cimitir.

ION HODOŞ

NOU
Marta Radulescu
Mărgele de Măceş
Ed. II-a

Recenzii

1. Velerim şi Veler Doamne. Roman de Victor Ion Popa.

Am recitit — a câtea oară? — romanul Dlui V. Ion Popa, din scoarţă până'n scoarţă, cu aceeaş nemicşorată plăcere, interes şi mulţumire artistică.

În numărul 2 al Revistei Mele „maestrul" formula definiţia romanului bun cam aşa: „trebuie să aibă în cât mai mare măsură următoarele calităţi. I. să fie interesant II. să te pună pe gânduri şi să te mişte, să te facă mai bun şi mai înţelegător, sau să-ţi îmbogăţească cunoaşterea adâncă despre oameni şi viaţă. Aceste calităţi din urmă cuprind implicit în ele autenticitatea caracterelor şi personajelor active, căci numai astfel se poate ilustra cu adevărat o latură nouă a sufletului omenesc. III. se cer calităţi literare cu privire la limbă şi stil".

Eu aş mai adăuga două condiţii: să fie autentic naţional românesc — *al nostru* — şi să reprezinte unele caractere adânc omeneşti şi dacă se poate zice aşa, *perene*, ale românului, cu alte cuvinte caractere dincolo de contingenţele de alcătuire momentană a societăţii, putând apărea aceleaşi în orice condiţie socială, în orice împrejurări, ca izvorând dintr'un adânc comun al firii omeneşti.

Eu cred că aceste criterii, de şi obiective, n'au nimic pretenţios, mihalachesc în ele şi ne pot sluji ca îndreptar aproape fără greş în aprecierea operelor literare, dincolo de simpatiile şi antipatiile noastre.

Ei bine, pe aceste temeiuri, VELERIM ŞI VELER DOAMNE apare ca unul din cele mai bune din romanele care s'au scris în ultimii ani şi unul din cele mai autentic româneşti.

Ţinându-ţi atenţia şi curiozitatea încordată dela cea dintâi până la ultima pagină, cu personajele vii, fiecare având caracterul lui, cu totul deosebit de al celuilalt, coherent şi psihologiceşte explicabil în fiecare manifestare, romanul se susţine dacapo al fine prin acţiunea care decurge în mod firesc din structura sufletească a personajelor. O limbă literară neaoşe, naturală şi reavăn românească, totdeauna potrivită personajului şi stratului social din care face parte, iată atâtea calităţi îndestulătoare pentru a face din romanul Dlui V. Ion Popa un „roman bun".

Dar sunt, în VELERIM ŞI VELER DOAMNE, calităţi şi caracteristice care depăşesc această săracă analiză de şablon, strict necesară totuşi pentru a-l defini ca „roman bun".

Trec peste subtila analiză de o precizie şi o delicateţă izbitoare a psihologiei stăpânei lui Manolache şi a bărbatului ei, peste tot jocul bogat, cu „imponderabilele" psihologice, atât de bine prinse la personajele secundare, dela Domnişoarele dela poştă şi judele de instrucţie, până la jandarmi şi episodicul ministru în vizită; pentru ca să mă opresc la cea mai măreaţă şi originală, la cea mai autentică şi reuşită figură din roman: la aceea a lui *Moş Gheorghe Cantonierul*. Măreţia, nobleţa şi în acelaş timp autenticitatea umană a figurii şi acţiunilor acestui personaj sunt cu atât mai impresionante cu cât nimic nu apare fardat şi literaturizat în această figură de epopee a sufletului omenesc, în tot ceeace are el mai bun.

Relevarea calităţilor depăşeşte aici mijloacele noastre de analiză şi de expresiune.

Dar a-l fi creiat şi redat astfel ne destăinuie fără vrerea autorului şi o latură a sufletului acestuia, care impune simpatia şi respectul faţă de om. Şi aceasta e în acelaş timp o promisiune mare şi pentru viitor. Nu e nevoie să fim profeţi pentru a spune că ceeace va scrie Dl Ion Popa va fi relativ puţin, dar va rămâne, căci avem de-aface cu un mare şi conştiincios artist, cu sufletul bun şi românesc.

Spunând astfel gândul nostru şi exprimându-ne admiraţia fără reticenţă, credem că am păcătui dacă n'am releva, — cu toată rezerva şi teama de a nu greşi cumva — anumite obiecţii care ne-au venit în minte citind a doua şi a treia oară romanul: e vorba de un *exces de dramatism*, care ar fi într'un fel şi o calitate, în partea finală a romanului.

După părerea, mai bine zis după intuiţia noastră, romanul s'ar fi putut termina prea bine odată cu reabilitarea lui Manolache — ca însăşi un „summum" dramatic cu un caracter de [illegible] providenţialitate, oricât ar căuta şi ar reuşi autorul să-i ia acest caracter.

Ansamblul tuturor episoadelor care urmează, oricât de frumoase ar fi, reprezintă un nou roman şi încă de o alură atât de vertiginoasă, încât slăbeşte din armonia clasică a părţii de până'acolo, căreia nu i se poate alătura ca echilibru în realizare artistică, decât BALTAGUL Dlui Sadoveanu, cu care, în finală, prezintă un anumit soiu de analogii.

Alături de d. Sadoveanu şi Ionel Teodoreanu, [illegible] ai ficţiunii epice în care sugestia şi fantezia poetică predomina şi în acţiune şi în creaţia atmosferei, Dl Victor Ion Popa, fără a fi mai puţin epic şi poetic-creator în sensul bun al cuvântului, stă totuşi mult mai solid şi mai adânc în realitatea socială şi psihologică şi face astfel trecerea binecuvântată între romanul pur epic şi romanul social, de felul Răscoalei şi al Pescarilor dlui Ardeleanu.

Dacă ar fi să se facă un plebiscit asupra celor mai indicate romane care ar putea fi traduse în limbi streine, acesta ar fi primul din cele patru mari romane pe care le-am alege, ca reprezentativ, din toate punctele de vedere.

Phorkyadele

Prof. Dr. DAN RĂDULESCU
PENTRU VOI TINERETUL
7 Lecţii de politică pozitivă şi economie dirijată.
Editura proprie. Lei 45.

MISCELANEA

Recenzii

2. Epigrame de M. Ar. Dan.

(Urmare din pag 3-a).

Spiritualul epigramist din Timişoara ne mai trimite un volum de epigrame. Şi acest volum este artistic şi cu gust tipărit şi cu haz. Epigramiştii şi umoriştii nu se laudă intre ei, din contră, spre amuzamentul cititorilor işi trimit săgeţi., precum se şi cuvine genului.

Dl. M. Ar. Dan face următorul epitaf:

Epitaf (care se va scrie pe mormântul scriitoarei, Marta Rădulescu, autoarea romanului Clasa şaptea).

Cum o chema puţin imi pasă,
Dela gropar ins'am aflat
Că ar fi scris „a şaptea clasă"
Căzând la bacalaureat.

La care directoarea noastră îi răspunde cu următoarele epigrame:

Că m'ai ingropat de vie
Nu e toată drama.
Vai! Supreama tragedie
I-însă-şi epigrama.

MARTA D. RĂDULESCU

Iar pentru volumul de epigrame in ansamblul lui:

Volumul cred că se compară
Cu o cutie de tutun
„De lux": frumos pe dinafară
Şi inlăuntru nimic bun.

MARTA D. RĂDULESCU

Dar maestrul epigramist se leagă şi de prietenul său, tatăl directoarei, Profesorul Rădulescu, in mai multe epigrame:

UNUI SAVANT
care şi-a impărţit o conferinţă ţinută la Societatea de Chimie din Timişoara in două părţi, promiţând auditorului că, in acest mod nu va plictisi pe nimeni.

Colegul universitar
Ne-a promis multe — in zadar
Căci, vai (vă spun asta doar vouă)
M'am plictisit la amândouă.

M. Ar. Dan

UNUI CONFERENŢIAR

Intreaga sală-i indignată
Şi eu afirm, făr'a mă teme:
„Economia dirijată"
Ne-a risipit atâta vreme.

M. Ar. Dan

Profesorului Dan Rădulescu dela Universitatea din Cluj
care a conferenţiat la Şcoala Politechnică din Timişoara despre „apa grea".

De „apa grea" când ai vorbit,
Tot imi venea ca să sughit.
— Nu bănui că fac vre-un vitz
Gândeam că „apa grea" e., spritz!

Răspunsuri din partea Direcţiei Revistei

DLUI MARDAN

Când in loc s'asculţi prelegeri
Te gândeşti la spriţuri
Ce să mă mai mir, Maestre,
De-aşa slabe vitzuri?

M. D. R.

Când n'ai inţeles pe tata
Ingropi fata,
E sinistru. Mai infam e
Să le faci şi epigrame.

M. D. R.

Şi acum, pentru ca autorul să nu se supere, ultima:

Maestre, nu-i cu supărare,
Eu cred că meritai perdaful,
Să mă ucizi nu-i lucru mare..
Dar să-mi mai faci şi epitaful!

M. D. R.

◆◆◆

Revista presei

Această rubrică are, la noi, un scop bine definit:

Pe deoparte să segrege periodicele naţionaliste din masa celorlalte, iar pe de altă parte, să reliefeze din ele articolele meritând o atenţie deosebită, contribuind la clarificarea spiritelor, fie prin ce spun, fie prin felul cu deosebire reuşit in care prezintă anumite chestiuni insemnate. Prin aceasta atragem atenţiunea cititorilor noştri asupra acestei prese şi acestor articole, pentrucă, pe de o parte cititorii cărora le dă mâna să se aboneze; dar mai cu seamă confraţii in aceleaşi credinţe şi idealuri să intre in schimb unii cu alţii şi să se inspire unii dela alţii, iar pe de altă parte să adopte şi să citeze, cum facem şi noi şi vom face mereu in măsura spaţiului, articolele sau formulările cu deosebire interesante.

Cum noi slujim unei cauze mari, in care ambiţiile individualiste nu au primatul, această măsură sincer şi cinstit aplicată, serveşte cauzei şi potenţează efectele entuziasmului şi sacrificiului celor care scot periodicele naţionaliste.

Acest mod de a proceda e cu atât mai rodnic şi mai recomandabil presei naţionaliste de provincie, mai ales celei săptămânale, de luptă, cu cât redactorii puţini şi izolaţi unii de alţii vor putea face coloanele lor tot mai dense şi mai unitare in spirit, tot mai utile cauzei.

Aceasta face parte din metoda de unificare a propagandei şi doctrinarismului naţionalist.

Dacă noi, ca revistă mai mult literară, doctrinară şi inainte de toate lunară nu o putem face decât in măsură relativ redusă, periodicele noastre hebdomadare şi bilunare din toate colţurile ţării, suntem de părere că — in interesul idealului pentru care luptă şi a eficacităţii luptei lor, ar trebui să ne urmeze şi sfatul şi exemplul.

REVISTA MEA.

1. *INSEMNARI SOCIOLOGICE.* A. I. No. 1 Director Prof. Traian Brăileanu. Cernăuţi. Am vorbit in corpul revistei de această importantă apariţie şi îi urăm viaţă lungă şi succes.

2. CUVÂNTUL STUDENŢESC. Organ oficial al Uniunii NASC A. X No. 6 Frumosul număr a fost masacrat de cenzură in modul cel mai barbar. Pagini intregi au fost cenzurate. Când expresiunea oficială şi autentică a tineretului unui neam ajunge să fie astfel cenzurată, adică in conflict de idei şi sentimente atât de accentuat cu conducerea de stat, e un semn nu se poate mai primejdios pentru aceasta din urmă. Experienţa istorică o probează. Din cât a rămas relevăm: „Esenţialul" de Dl Ion Moţa, din care cităm pentru a confirma din gură autorizată editorialul nostru, următoarele cari sunt valabile nu numai pentru studenţime ci pentru intreaga mişcare naţionalistă.

„E inutil să se indice idealuri cari să nu fie insoţite de elaborarea mijloacelor prin care aceste idealuri vor fi atinse. Iar esenţialul in acest domeniu al realizărilor este un element interior sufletesc al luptătorului, un element care a caracterizat mişcarea naţională studenţească dela 1922—23 şi care trebuie păstrat şi cultivat inainte de orice: *confundarea vieţii personale cu idealul său*. Acest salt din egoismul individual oricât de justificat, pentru a trece in focul dureros al unei lupte din care să fii hotărât a nu ieşi viu fără a fi biruitor, *acesta este elementul esenţial, fără de care nu poate exista o implinire a idealurilor.*

...„*Spiritul de jertfă este esenţialul*".

Ce inseamnă congres general studenţesc de Dl G. Furdui. Către studenţimea Momentului istoric, de Vasile Munteanu. Un remarcabil articol de analiză doctrinară: „*Unica finalitate*" a dlui Puiu Gârcineanu. In faţa lozincei democraţiei care ne-a dus unde ne vedem, „libertate, egalitate, fraternitate", dsa arată că in viaţa socială singurul drum, constructiv e nu „libertatea" ci „efortul şi disciplina", nu „egalitatea" ci „ierachia" nu fraternitatea" ci „iubirea". Pentru că — explică autorul — „dacă socialul cere un entuziasm, apoi cere entuziasmul amplu al iubirii capabil să cimenteze sufletele şi in ierachie, nu numai in fraternitate".

Căci, adăugăm noi, „fraternitatea" de azi a democraţiei vedem prea bine câtă iubire putem găsi.

Noua triadă „disciplina, ierachia iubirea" corespunde unicei finalităţi a vieţii: „fecunditatea", in sensul nobil şi vast al cuvântului.

Românul de mâine de Dl Al. Cantacuzino, desvoltă o teză asupra căreia vom reveni in no. viitor, in fine, masacrat de cenzură, vijeliosul articol „*De ce vom invinge*" al Dlui Tudor Bildariu.

3. GLASUL STRĂMOŞESC A. II No. 10 Cluj. Viteazul periodic naţionalist clujan, care zilnic cucereşte tot mai multe simpatii şi mai mulţi cititori nu numai in Ardeal ci pe tot cuprinsul Ţării, are o serie de articole unul mai viu şi mai bun decât altul. Colaborează la acest număr: Dr. Ion Banea, d. Alex. Cantacuzino, Nic. Iancu, Prof. Titus Mălai, Prof. I. Al. Ştefanovici. Cităm din articolul Dlui Ştefanovici „Cuvinte către tineret", câteva rânduri in legătură cu problema noastră literară privitor la „*perversităţile cărţii*": „Cum majoritatea editorilor şi a vânzătorilor de cărţi nu sunt români, nici creştini, puţini autori au tăria primejdioasă lor de a'şi scrie gândul in deplină sinceritate: orice autor român, orice scriitor creştin, simte ghiarele „Iudei perciunate". „Inconjurat de cărţi mincinoase, citind o presă vândută ca o prostituată, tineretul e captivat de o *inchisoare a gândului*".

Şi are perfectă dreptate.

4. IDEEA NAŢIONALĂ A. II No. 22—23. Director N. N. Manolescu, Buzău. Minunatul ziar naţionalist independent buzoian are şi in acest număr articole la acelaş nivel ca in toate cele precedente. Remarcăm iarăşi suita doctrinară a dlui N. N. Manolescu „*Statul culturei şi muncii naţionale* (VI) Politica economică, politica socială, revoluţia naţională. Ministerul economiei naţionale. Editorialul „*Iubirea vrăjmaşilor şi* [illegible] *către cer*", care merită o atenţie specială şi din care extragem câteva fraze: „Nu rezultă din porunca creştină a iubirii vrăjmaşilor, abţinerea noastră a creştinilor, până la *anihilarea simţului nostru de conservare, ca noi să ne lăsăm robiţi distruşi sau desfiinţaţi.* Este lucru prea evident că, pentru a putea aplica porunca iubirii, *se presupune că trebuie să exişti cu creştin, să trăiesc in bună stare, in stare de superioritate, in aşa stare de a-l putea trata pe adversar cu compătimire, cu mărinimie*".

Cu aceasta se pune net problema moralei creştine, pe temeiul căreia o talmudică interpretare ne-ar cere sinuciderea ca naţiune.

Cu privire la articolul „*Congres studenţesc*" *al Dlui Dem. Iliescu* remarcăm că ni se pare curioasă intrebarea „cum de studenţimea dela Craiova a omis să ceară să se lase liberă apariţia Calendarului".

Calendarul a servit o cauză *fără credinţă* şi din oportunism şi mai ales in aşa fel încât a deservit-o in mare măsură făcând să dăinuie in spirite confuzia care era şi in capul „îndrumătorului" intre „Cuzismul" şi naţionalismul adevărat, intrebarea e: s'a mirat *sincer dl. D. Iliescu?*

Minunat articolul Dlui Macedonescu „Românizarea presei" a cărui concluziune, consună cu a noastră şi ne-o insuşim integral redând-o:

Presa, o formidabilă putere in Stat, ca un atribut al suveranităţii naţionale, nu mai poate fi lăsată pe mâini streine şi trebuie pusă in serviciul naţiunei. Romanizarea ei se impune cu un ceas mai devreme *iar dreptul de a face presă sub firmă românească sau sub nume româneşti deghizate şi atracţioase să fie pur şi simplu suprimat.*"

Exact ce am spus şi noi.

Cum? E unul din corolarele unei mari probleme pe care o vom desvolta in numărul viitor. Deocamdată să lămurim spiritele şi să ne oţelim armura voinţei. Jertfind vom birui.

5. ROMÂNIA CREŞTINĂ A. I. No. 5 Organ al sindicatului ziariştilor creştini din Basarabia, Chişinău. Din lipsă de spaţiu nu putem recenza cum se cuvine energicul organ basarabean, asupra căruia vom reveni in numărul viitor. Recomandăm confraţilor din provincie schimbul cu acest puternic periodic. A se cere special acest număr şi a se reproduce şi răspândi apelul „Camarazi creştini şi români". Remarcabil: „De ce nu se sinucide trădătorul?" etc. Vom reveni.

6. STRĂJERUL A. II No 8—9. Organ al naţionalismului integral. Apare la Oradia „Rânduri pentru generaţia mea" de Dr Ion Banea. „Indrăzniţi ...am biruit." de Pr. Teofan Herbeiu. Delicios ca umor: Liga asociaţia, partidul, naţiunea) „Noi". Cităm două rânduri, ca să facem gust cititorilor noştri să cumpere şi ei Străjerul.

Fiţi atenţi, acum citez din program) e vorba de programul „Noiştilor" N. Red.)

„Pedagogi — nu demagogi (sic).
„Conducători — nu impostori
„Constructori — nu destructori (sic).
etc, etc.

S'ar mai putea continua:

„Noi" — nu voi
„Boi — nu oi,
„Vaci — nu raci etc.

Şi te poftesc, (oameni de treabă) să mergi cu ei. „Veniţi cu noi (probabil la un pahar cu bere) cu Mişcarea Naţiunii".

„Auzi, Domnule că se mişcă naţiunea şi noi n'am luat act".

Umoristul care e ascuns intr'una din Phorkiade nu s'a putut opri să citeze această mică mostră din această revistă bogată, bine, energică şi curagios scrisă şi fără umplutură. Oradia poate fi mândră cu ea. Tot ce simte româneşte in Ardeal trebuie să-i dea obolul. S'o răspândească şi s'o sprijine.

Printre periodicele naţionaliste sosite la redaţie şi a căror recenzare, din motivul bine cuvântat de lipsă de spaţiu, o amânăm pe rândul viitor, mai cităm:

7. HOTARUL. A. III. No. 81—86 apare săptămânal la Carei, Director N. Trăistaru. Colaborează: O. Goga, Paul Lecca, G. A. Petre.

8. FLORI DE CRIN A. IV No. 4 Dir. Păr. Th. Bălibanu Şimleul Silvaniei. Colaborează: Păr. I. Agârbiceanu, Dr. Ion Banea, Ion Covrig. Lascarov Moldoveanu ş. a.

9. TIMPUL A. VI No. 151—153. Apare săptămânal. Director Const. Cehan-Racoviţă. Cernăuţi.

Salutăm apariţia a două noui periodice naţionaliste:

10. TINERETUL ROMÂN. A. I, No. 1., organ al frontului naţional român, apare bilunar. Bucureşti. In aşteptarea revenirii şi analizei cuvenite in numărul viitor, remarcăm deocamdată interesantul program F. N. R. de care vom vorbi pe larg şi versuri reuşite de Eusebiu Camilar, F. Rarişte şi imnul combatanţilor. Tema „Naufragiatului" e mai bine tratată in România Creştină."

11. PANDURUL. A. I. No. 1 Organ naţionalist creştin. Apare la Târgu-Jiu. Ii urăm biruinţă in dreapta credinţă.

Chiar când nu par a se mişca pe *linia de luptă naţionalistă* intransigentă, revistele corpului didactic — in special primar — ne interesează in deosebi şi unele din ele merită atenţia atât prin rolul, cât şi prin frumuseţea şi prin nivelul lor, ridicat din toate punctele de vedere. Am mai primit la redacţie:

12. GRAIUL DÂMBOVIŢEI A. X. No. 4 Revista corpului didactic primar din Jud. Dâmboviţa. Mensual 50 pag. i. 8°, 15 lei. In afară de solid material de specialitate un fragment de roman de cunoscutul scriitor G. M. Vlădescu şi o nuvelă „Viorica de I. C. Visarion. In deosebi remarcabile. Studiile Tomas Masaryk de M. G. Ilie şi Pedeapsa privită din punct de vedere psichanalitic de V. Popescu.

13. SATUL ŞI ŞCOALA A. IV, No. 7—8. Directori C. Iencica şi D. Goga, profesori Cluj. Articolele de specialitate de nivel ridicat. Vom reveni.

14. TINERETUL INVAŢĂTORESC An. III No. 12—15, Dir. G. Beuran, Lipova, Banat. Bine şi energic scrisă.

15. GLASUL NOSTRU An. IV, No. 63—64 Dir. G, Arteni, Com. Băseşti—Fălciu.

16. BUCIUMUL. Foaie pentru săteni, A. III, No. 3 şi 4. Dir, I. Buligan, Com. Brădiceni, Jud. Gorj.

17. PĂMÂNTUL An. IV No. 101 şi 102, Dir. E. Cialâc, Călăraşi.

Oricât de restrâns ne-ar fi spaţiul in acest număr şi deşi constatăm cu regret că nu e pe linia noastră, nu putem să nu relevăm şi de astă dată frumoasele numere trimise, unde printre numeroşii colaboratori figurează un Gala Galaction, N. Iorga, Victor Ion Popa. Mih. Sadoveanu ş. a. Felicitări şi Simpatie.

S'au mai primit la redacţie:

18. PRAHOVA. An. II No. 6—11 Dir. I. Tudosie, Vom reveni.

19. SOCIETATEA DE MÂINE An. XII No. 3 şi 4 Buc. — 20. VASIOVA, A, VII No. 1—7 Oraviţa — 21. ANCHETA A. II No. 14 Târgovişte — 22. OLTENIA ECONOMICĂ A. XII No. 16—17 Craiova — 23. ARDEALUL A. XIV No. 17—20 Braşov — 24. PRESA A. VII No. 131—134 Piteşti — 25. PAMFLET A. II No. 14 şi 15 Iaşi — 26. FRUNCEA A. II No. 17—20 Timişoara — 27 AUR A. II No. 3 Buc. — 28. GAZETA VOLUNTARILOR A. X No. 2 Cluj — 29. MUNCA LITERARĂ A. III No. 29 Buc. — 30. CARNET LITERAR A. IV Buzău — 31. MANIFEST A. II No. 4 Iaşi — 32. CUVÂNTUL FEMEILOR A. II No. 4 — 33. FRIZE A. II No. 4 Braşov — 34. REFORMA A. II No. 19—21 — 35. CUVÂNTUL CAPITALEI A. II No. 22 şi 23 Buc. — 36. GAZETA MUNICIPALĂ A. IV No. 170 — 37. ZBICIUL A. II No. 10 şi 11 Timişoara — 38. VIAŢA LITERARĂ A. X No. 1 Buc. — 39. ORION A. II No. 9 — 40. LIBERTATEA A. III No. 9.

In ultimul moment, când revista se afla sub presă, ne sosesc la redacţie:

41. FĂT FRUMOS A. X No. 1 şi 2 Dir. Prof. Leca Morariu. Cernăuţi. Frumosul număr jubilar necesită recenzia cuvenită care nu va intârzia. Felicitări şi urări de viaţă lungă!

42. OBSERVATORUL SOCIAL ECONOMIC A. V No. 1, revistă trimestrială de studii a academiei comerciale din Cluj.

43. CURIERUL A. V No. 18. Naţionalist arădean, Arad.

Phorkyadele

◆◆◆

Rubrica veselă

Inadvertenţe şi trăzneli... literare

1. In PĂMÂNTUL din 12 Mai — de ziua cărţii — dl. Sergiu Dan, răspunzând la prima din cele trei intrebări, scrie:

„Totdeauna *moneda bună goneşte pe cea rea.* Romanele vor goni aşa zisele romane, scriitorii adevăraţi pe aşa zişii scriitori."

Redactorul nostru economic ne arată că distinsul nostru confrate face numai o mică confuzie: ar fi tocmai precum spune, dacă n'ar fi: *invers.* Legea lui Gresham spune: „*moneda rea elimină pe cea bună*" (din circulaţie). Oare şi in literatură nu e tot aşa? De pildă cu maculatura obscenă şi cea de 15 lei?

Vezi, Domnule Director Cialîc, ce se întâmplă când pui probleme economice literaţilor?

2. Simpatica revistă braşoveană FRIZE publică, sub pretext de poezie, următoarele minunăţii, pe pagina I (Nota bene!).

Sub titlu „Despre duhuri" găsim cinci strofe, toate la fel cu proba următoare:

„Şi nu e nici un descântec
Să te taie pe la pântec (quelle horreur!)
ori să-ţi vatăme puţin
curiosul tău canin (sic!)
plin de ace şi venin.
Nu ştim noi, nu ştim noi
vre-un trifoi cu patru foi
foarte bun pentru strigoi (auzi Domnule!)
face să le cadă'n prag
buza palidă de fag (sic!)
lunga unghie de mag (teribil, zău aşa!)
Y Gonzague, y Gonzague.

...Şi cine iscăleşte această teribilă poezie?

MIRCEA PAVELESCU

Nu e cumva o *farsă*, stimate confrate, sau o braşoavă in stil mare a epigramistului? Eu parc'aş paria. Cu atât mai mult cu cât mai jos un alt „poet" sub titlu „VANITAS" incepe:

Ce *anonim augur*
Acestui munte *suplu* (!!).
Cheleşte de păduri,
Noi, pe potece, cuplu.
Vocea apare grea (!!)
Tu, albă, lângă ea (adică lângă voce, Domnule!)
Şi trece o tristeţe
Cu inepuizabilă frumuseţe (sic!)

Involuntar am şi o senzaţie olfactivă, când mă gândesc că.. „vocea" care „apare" e „grea" iar când cade la pământ, tu, albă, *lângă ea* (nu te puteai da, coniţă, mai la o parte?) simţi că „trece o tristeţe" (cred şi eu) „cu inepuizabilă frumuseţe" (să fie la post acolo!).

3. Apare, la Iaşi, un MANIFEST literar social artistic, câm di pi Ieşi şi cam de stânga (aşa numai un iz). Ceeace admir la aceste reviste de stânga este în primul rând ortografia: „Cuvântul liber" „Manifestul" şi altele din aceeaş şcoală „umanitaristă" scriu şi numele proprii şi începutul frazelor cu literă mică. Şi ştiţi de ce? Nu zău, credeţi că e numai o fandoseală, pentru a părea originali, măcar in asta? Ori un semn de recunoaştere francmasonică a stângacilor intre ei?

Nu. E ceva mai ridicul, dar — în intenţia lor mai grav: să nu scrie Regele, Suveranul şi Ţara cu literă mare. Să fie adică subversivi, dar fără primejdie. „Dacă aşa scriem noi toate cuvintele, Domnule!"

Negreşit acolo trebuie să'l găsim şi pe tovul joan tehaş ilea (după ortografia manifestului):

dumnealui spune:
„veacul a'mplinit vârsta cuvenită,
„continentele cu oamenii se'nţelege, (Dl jantehaşilea este precum cititorii noştri, îşi mai reamintesc cu veselie din numărul trecut, acela care „mâna boi de foc cu o joardă până'n America de Sud" şi „aude" tocmai din Ardeal ceeace-i spun sudamericanii. De data asta oamenii se'nţeleg deadreptul cu continentele):
„cranii pline cu vin pe tăvi
„de fulgere să vină,
„să bem cu îngerii din slăvi
„şi-apoi un dans nebun peste ruină"

Bravo!

Alături o reuşită (de şi tot de stânga) poezie de ion manolescu. „manifestul" e de părere — et pour cause! — că e foarte salutar să ne exportăm şi ciornoziomul (pământul nostru rodnic) in Palestina şi ne ironizează teribil pe noi naţionaliştii, care deja ne opunem, ca nişte caraghioşi la această operă salvatoare a Dlui Manolescu Strunga.

O singură 'ntrebare: oare bolşevicii pe cari îi admiră Dlor, ar face aşa ceva?

Urmează apoi spirite idiş la adresa lui Hittler, Mussolini şi... a noului Preşedinte al SSR-ului, antipatic pentru că e militar şi pentrucă e simpatizat de Suveran şi de naţionalişti. Mişcarea Dlui Vaida e „o nebunie istorică". In toată minunea de energie şi de ordine dela Craiova „manifestul" nu vede decât „exploatarea morală a studenţimei de Dl M. Manoilescu".

Dar arta de stânga! Manifestul are o expoziţie proprie de orori şi de klex-uri, care se pot admira şi pe copertă (ghici ghicitoarea mea, ce vrea să reprezinte informa pată violetă?) şi in text, unde găsim tabloul unui ..bordel.

O, „manifest", „manifest" cum te manifeşti!

4. GAZETA MUNICIPALĂ din Bucureşti, ne atrage atenţia — şi-i mulţumim asupra celor următoare, (cităm): Majoritatea

..bucureştenilor asaltează cinematografele. Numai de lipsa spectatorilor nu se pot plânge negustorii de filme.

In schimb oricare spectator mai răsărit, pleacă indignat de traducerile scâlciate, direct jidoveşti, care explică diversele filme proiectate pe ecranele noastre.

Exemple: *aşa o dragoste!*, sau „*eu trebuiam să merg*", sau „*n'aş mai trebui să beau*". Şi câte altele ,mult mai anapoda şi mai revoltător de neromâneşti.

Aşa este de când tălmăcirile cinematografice au fost încredinţate dlui Nestor Cassvan, iudeu spaniol..

Ni se pare că onorabilul d. Cassvan ± Pase soţul distinsei consoarte Sarina (diminutiv dela Sara), cea cu „sexul de vis-à-vis", care contribuie de sigur cu sârguinţă la evreizarea limbii şi spiritului bucureştenilor şi pe această nouă cale.

M. D. R.

◆◆◆

Posta Redacţiei.

1. Abonaţilor „în bloc" dela Constanţa. Mulţumiri! Dumnezeu să ne ajute la toţi câţi luptăm pentru izbânda cauzei noastre: redeşteptarea conştiinţei neamului românesc.

Calea ce aţi ales-o Dv. este cea mai bună şi pentru noi şi pentru cititorii noştri, pentru aliaţii noştri spirituali: depozitarii terorizaţi — chiar românii — sabotează cât pot revista noastră. E şi greu să le facem o vină, fiind vorba de pâinea lor, care e în mâna evreilor. Puţinele excepţii sunt cu atât mai de admirat. Prigoana însă pe această cale e o dovadă mai mult că se tem de noi şi că lovim bine.

2. TUTUROR ABONAŢILOR: aflăm că şi poşta pe alocurea „pierde" din numerele noastre. Cine nu primeşte la timp un număr — la 1 ale fiecărei luni — să ne anunţe printr'o carte poştală, pentru a putea remedia şi repara.

3. Dlui P. D. care ne trimite două epigrame anemice:

Epigramelor trimise
Le-a lipsit complect piperul.
Sfatul?
Trebuie transcrise
Toate pentru „Adeverul".

4. Dlui cu „poemele în proză" pe o hârtie de culoarea ameurii.

Când vei mai scri poeme'n proză
De-o calitate-atât de rară,
Şi încă pe hârtie roză...,
Dă-le la „VIAŢA LITERARĂ".

5. Dlui G. M. cu poezia „proletară" jeantehaş-ilescă:

Versuri „roşii", costelive
Refuzăm. Nu fă protest:
Astea-s calificative
Bune pentru „MANIFEST".

Deci, adresaţi-vă la Iaşi.

Tip. „ARDEALUL" Cluj.

CENZURAT